KULTURA 2.0

Y B B B B B

ZVONKO PAVIĆ 06. 09. 2024.

Algoritmi su oko nas već dugo, sveprisutni su, a intenzitet i opseg njihove uporabe varira od tvrtke do tvrtke, od platforme do platforme, od situacije do situacije. Tu su, ostat će i sve će više utjecati na naš svijet. Hoće li i koliko upravljati s našim vremenom i radnim odnosima te hoćemo li se othrvati zlouporabama, ovisi i o nama samima.

Facebook
Twitter
LinkedIn

Nove tehnologije u suvremenim poslovnim i proizvodnim procesima pomažu ljudima da svoje zadaće obave kvalitetnije, uz uštedu vremena, rada, energije i svih drugih resursa. Vidljivo je to u mnogim, posebno radno-intenzivnim djelatnostima (građevinarstvo, poljoprivreda, prerađivačka industrija) gdje su tehnologije i strojevi rad učinili lakšim i sigurnijim.

Problem nastaje kad je tehnologija više fokusirana na nadzor radnika i njihovih aktivnosti na radnom mjestu, a manje na nadzor samog poslovnog procesa. Mnoge od tih novih tehnologija većina radnika niti ne razumije jer nisu imali priliku biti jasno informirani što čemu služi.

Usto, stalna svijest da su non-stop nadzirani navodi zaposlenike na izvršavanje gotovo svake zapovjedi, jer, što je sve prekršaj, uz ono što je upisano u algoritmu, ipak (i još uvijek) definira čovjek – menadžer operacije u kojoj radnik sudjeluje. Na primjer, **dostavljači hrane na biciklima ne smiju (prečesto) kasniti s dostavom**, moraju paziti koliko i kakvih stanki rade, kojom rutom izvršavaju dostavu, itd.

Monotoni ste? Prebrzo pričate? Algoritam će vas upozoriti!

Slično rade i pozivni (*call*) centri. Primjerice, ako operater u pozivnom centru prebrzo objašnjava korisniku rješenje problema zbog kojeg ga je ovaj nazvao, na ekranu će vidjeti sličicu brzinomjera koja će ga upozoriti da uspori. Ako algoritam procijeni da operater u pozivnom centru zvuči monotono pa i pospano, softver će ga na to upozoriti i reći mu da bude energičniji. Ne suosjećate dovoljno s čovjekom koji vas je nazvao da mu pomognete riješiti problem? **I na to će vas ugrađeni algoritam upozoriti.**

F B

Svojedobno se na TikToku pojavio video o kojem je još prije nekoliko godina pisao portal Vice.com, koji opisuje što je jedna mlada žena napravila kako bi se, radeći od kuće, zaštitila od pretjerane kontrole poslodavca – marketinške agencije koja je i nakon pandemije zadržala praksu da njeni zaposlenici veći dio tjedna rade od kuće.

Protagonistica tog videa, Leah, kaže da je počela koristiti **uređaj za pokretanje kursora** („strelica" koja označava položaj računalnog "miša" na ekranu) kako bi ga držala u stanju stalne aktivnosti jer bi se njen status, čim bi se maknula od računala i kursor umirio, mijenjao u "odsutna". Leah je majka troje djece i često im mora biti na raspolaganju. To znači da je često prekidala rad na računalu, a njen poslodavac, to jest algoritam u softveru na kojem radi, je to bilježio. **Pa se činilo da radi puno manje nego što treba, a ona kaže da od kad radi od kuće – radi više nego ikada.**

Uređaj koji je Leah koristila mala je pokretna platforma na koju se stavlja računalni miš i koja se miče u kratkim vremenskim razmacima i tako oponaša pokretanje tog uređaja. Koliko je primjena softvera za nadzor zaposlenika već raširena i koliko se, zapravo zloupotrebljava, pokazuje i pojava sve većeg broja startup tvrtki koje pronalaze razne načine i uređaje kojima se nastoji doskočiti toj pojavi. Neke od tih uređaja (*jiggler*, *mouse mover*) možete vidjeti na YouTubeu, nabaviti na Amazonu, a postoji i nekoliko aplikacija sa sličnom funkcijom (*mouse-mimicking software*).

U B B

Domagoj Ferdebar
Tajnik sindikata građevinskih radnika u Hrvatskoj

Stalan nadzor na poslu dovodi do ne opuštenosti radnika tijekom radnog vremena i dodatnog povećanja stresa na radnom mjestu. **Domagoj Ferdebar**, tajnik sindikata građevinskih radnika u Hrvatskoj, kaže:

> *Smisao uvođenja nadzornih tehnologija često se opravdava potrebom za većom produktivnošću no, zapravo, više se koriste za povećanje profita, a manje za poboljšavanje kvalitete radnih odnosa. Zaposlenici postaju roba koju se prati isto kao i onu robu na paletama koja se sprema na pakiranje i dostavu. Više od jednog stoljeća kasnije, čini se, nismo se puno pomakli od principa za koje se zalaže Međunarodna organizacija rada (ILO – International Labour Organization) iz 1919. godine, kada je u osnivačkim dokumentima zapisano „Rad nije roba" (Labour is not a commodity).*

Zato je iznimno važno da poslodavci uključe radnike i njihove predstavnike iz sindikata u planiranje uvođenja i implementaciju tehnologija za organizaciju rada.

V B B

Nekoliko sindikata i radničkih organizacija u Sjedinjenim Državama (Tech Work Coalition, Coworker, Unionbase, Change.Org, itd.) već nekoliko godina intenzivno radi na **udruživanju radnika na digitalnim platformama i onih koji su pod sve snažnijom paskom algoritamskog menadžmenta**. Rade sve – počevši od klasičnih oblika organizacije kao što je osnivanje podružnica pa sve do izrade posebnih aplikacija za komunikaciju među radnicima u tehnološkim tvrtkama i drugim tvrtkama koje se sve više koriste softverom za nadzor i daljinsko upravljanje. Uz to, sindikati postavljaju **deset zahtjeva tvrtkama** koje primjenjuju algoritamski menadžment, a korporacije se baš ne žure udovoljiti im.

Evo tih zahtjeva:

1. Radnike treba **unaprijed obavijestiti o primjeni tehnologija** za prikupljanje podataka i nadzor radnih funkcija.
2. **Čovjek menadžer treba uvijek imati posljednju riječ** u primjeni algoritamskog menadžmenta – algoritmi su alat menadžerima, a ne menadžeri.
3. Menadžment tvrtke mora biti potpuno **transparentan** u primjeni algoritama u poslovnim procesima – iznimno je važno da radnici budu obaviješteni i o potencijalno štetnim posljedicama primjene upravljačkog softvera u njihovu radu.
4. **Sindikati u tvrtkama trebaju biti unaprijed obaviješteni o kupovini softvera za algoritamski menadžment** i ta kupovina se ne smije provesti bez procjene zdravstvenih rizika tehnologije koja se kupuje (kao što su povećani stres, ugrađene predrasude u softverski kod i potencijalna diskriminacija – što je uočeno pri primjeni umjetne inteligencije).

5. Menadžment mora jasno obznaniti **koje podatke o radnicima prikuplja i koja je svrha** tog prikupljanja.
6. Menadžment mora radnike obavijestiti o **svim vrstama nadzora** koje primjenjuje nad njima.
7. Radnici i predstavnici radnika u sindikatima moraju imati **pristup do svih podataka** o radnicima te o algoritamskim procjenama koje se primjenjuju na radnicima.
8. Dobrobiti koju tvrtka stječe primjenom tehnologija algoritamskog menadžmenta (veća produktivnost = veća dobit) trebaju biti **dijeljene s radnicima po načelu pravične, jednakomjerne raspodjele**.
9. Kad god menadžment planira uvesti neki alat algoritamskog menadžmenta, mora **istodobno uložiti jednak iznos u radnike** (edukacije, poboljšano zdravstveno osiguranje i ostale dobrobiti).
10. Poslodavci moraju, prije same primjene alata za algoritamski menadžment, dostatno **opravdati primjenu tih tehnologija**.

I sindikati u Hrvatskoj već djeluju po tom pitanju, kaže Ferdebar:

> *Neke prijedloge poslodavca smo zaustavili, poput i**deje da prate sve na gradilištu te da svakom radniku na zaštitnu kacigu instaliraju video kameru**. No, svjesni smo da nove tehnologije mogu pomoći svima, ako se smisleno koriste. Primjerice, predložili smo uvođenje elektroničkog praćenja rada, tzv. fiskalizaciju radnog vremena, u kojoj i poslodavac i radnik mogu neovisno pratiti evidenciju vremena na poslu, što će pomoći u boljoj organizaciji radnog vremena i u boljoj naplati odrađenih sati.*
>
> *Na gradilištima bi se mogli postaviti senzori koji bi koristili HUMIDEX indeks toplinskog opterećenja radnika na otvorenom. Moglo bi se odrediti iznad koje temperature rad postaje opasan i u periodu visokih temperatura radno vrijeme prilagoditi uvjetima (raniji početak i raniji završetak radnog vremena i slično). Imamo još dosta takvih ideja.*

U BB

Katarina Peović
Članica Radničke fronte

Može li se uopće danas ostvariti **ravnoteža između radnika i poslodavca**, kad su gotovo sva nova sredstva za proizvodnju, a to su, u biti, sve nove tehnologije – više ili manje u vlasništvu onog tko nudi zaposlenje? **Katarina Peović**, profesorica filozofije na Sveučilištu u Rijeci, saborska zastupnica u prošlom mandatu i članica Radničke fronte, kaže:

> *Temeljna podjela, na one koji posjeduju sredstva za proizvodnju i radnike – one koji ne posjeduju ništa osim svoje radne snage koju su prisiljeni prodavati na tržištu kao robu – ostaje. Marx se u Kapitalu osvrnuo na tu podjelu i pokušao nam je dočarati apsurd njezine "prirodnosti" – na površini, s koje mi obično gledamo taj odnos, sve izgleda "slobodno" i pošteno: jedan prodaje svoju radnu snagu, a drugi ju unajmljuje.*
>
> *Stvar je u tome da to ne mora biti tako, a jedna od glavnih zadaća trbuhozboraca kapitala bila je da nas uvjere da nema drugog načina. Ima. Pesimistično bi bilo povjerovati da je to jedini način, da nema drugog načina proizvodnje i da čovječanstvo ne može bolje. Ako ni zbog čega drugog onda zbog izgledne kataklizmične budućnosti čije obrise već možemo vidjeti povećanim brojem ekstremnih klimatskih pojava koje su uzrokovane načinom proizvodnje u kapitalizmu.*

Algoritmi su oko nas već dugo, danas su sveprisutni a intenzitet i opseg njihove uporabe varira od tvrtke do tvrtke, od platforme do platforme, od situacije do situacije. Tu su, ostat će i sve više će utjecati na naš svijet. Hoće li i koliko upravljati s našim vremenom i našim, posebno radnim i poslovnim odnosima i hoćemo li se moći othrvati zlouporabama, ovisi i o nama samima.

Budućnost rada u doba algoritamskog menadžmenta i umjetne inteligencije, predočili smo u posljednjem, petom nastavku ovog serijala.

L B B

Kako će izgledati budućnost rada u doba umjetne inteligencije?

Budućnost radnih odnosa imperativ je koji traži promišljeno društveno i zakonodavno adresiranje automatizacije, digitalizacije i umjetne inteligencije

Netokracija 0

Što je radnik nakon što ga softveriziramo?

Osnovni problem algoritmima upravljanog rada jest ideja da se ljudski odnosi i ljudska produktivnost mogu potpuno kvantificirati, što postaje ne samo mjerilo naše plaće, nego i naše društvene vrijednosti.

Netokracija 0

Sve je sirovina: Kako je tehnologija stvorila novu vrstu kapitalizma

Nova vrsta kapitalizma temelji se na načelu da su sve stvari i pojave oko nas – uključivo i sve što rade ljudi, počevši od svakodnevnog ponašanja do znanja i iskustava koje čovjek ima i koja skupi tijekom života – samo sirovina koja se primjenom raznih tehnologija može preoblikovati u neku komercijalnu svrhu.

Netokracija 0

Povijest i utjecaj algoritama na ljudsku kulturu: Uvod u digitalni kapitalizam

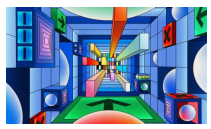

Tehnologije su uvijek utjecale na ljudsku kulturu, a kultura je u svim povijesnim razdobljima uvijek određivala i način i opseg primjene tehnologija. Današnja globalna kultura posredovana je primjenom algoritama.

Netokracija 0

Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije na temelju Programa ugovaranja kvalitetnih novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

Netokracija u tvom inboxu.
Svakog utorka.
Prijavi se na tjedni newsletter!

algoritam | Katarina Peović | algoritamski menadžment | Domagoj Ferdebar

bZRPMRBSCZK in

Slobodni novinar i urednik, pisao i piše za veći broj hrvatskih dnevnih, tjednih i mjesečnih novina i časopisa te internetskih portala. Objavljivao je, svojedobno, u lokaliziranim i svjetskim izdanjima časopisa kao što su Computerworld i Reader's Digest. Pretežno piše o društvenim i ekonomskim temama veznim uz nove tehnologije, dokumentirajući tako utjecaj inovacija na svakodnevni život i poslovanje. Okušao se i kao prevoditelj filozofske, povijesne i poslovne literature, a bio je, uz ostalo, i urednik biblioteke začete knjigom Funky Business, početkom ovog stoljeća.

Sukladno članku 94. Zakona o elektroničkim medijima, komentiranje članaka na Netokraciji dopušteno je samo korisnicima koji ostave svoje ime i prezime te mail adresu i prihvate pravila ponašanja.

SUCZKNCESRPC CPLC

Na Netokraciji za vas stvaramo kvalitetan, autorski potpisan sadržaj i zaista se veselimo vašim kvalitetnim, kontruktivnim komentarima. Poštujmo stoga jedni druge prilikom komentiranja, kao i Zakon, držeći se sljedećih pravila ponašanja:

- Ne budite 💩: Nema vrijeđanja, diskriminiranja, ni psovanja (osim ako nije osobni izričaj, ali onda neka psovka bude općenita, a ne usmjerena prema nekome). Također, upoznajte se sa stavkom 2. članka 94. Zakona o elektroničkim medijima prije no što ostavite komentar.
- Samo kvalitetna rasprava, manje trolanja: Ne morate se ni sa kim slagati, ali budite konstruktivni i doprinesite raspravi! Svako trolanje, flameanje, koliko god "plesalo" na granici, leti van.
- Imenom i prezimenom, nismo Anonymous 👤: Autor sadržaja stoji iza svog sadržaja, stoga stojite i vi iza svog komentara. Koristimo ime i prezime te pravu email adresu.

Kako koristimo podatke koje ostavljate? Bacite oko na našu izjavu o privatnosti.

Sve ostale komentare ćemo s guštom spaliti, jer ne zaslužuju svoje mjesto na internetu.

RFI RZRUK

Tvoja e-mail adresa neće biti objavljena.

Komentiraj

Unesi komentar...

Ime | E-mail | Web stranica

Ime i prezime | E-mail | Web stranica

Komentiraj

S

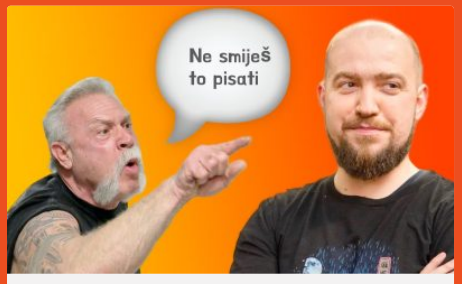

KOLUMNA

M B B B B B B B B BB B B BB

Ako napišete nešto provokativno (primjerice o tome kako nema koristi od remote rada ili da EU ima tehnološki potencijal), nemojte se nakon negativnih komentara izvlačiti na medijske blokade, woke kulturu i 'hejt'. Prihvatite da se mnogi (možda s razlogom) neće slagati s vama.

IVAN BREZAK BRKAN

YOUTUBE I DIGITALNI VIDEO

a W B B B BW W B B BCKB

U kojem smjeru idu video platforme? Ako pitate ovog uspješnog YouTubera, AI će stvarati hiperpersonalizirani sadržaj kojega će moći oblikovati cijela zajednica.

MARIN PAVELIĆ

PROGRAMIRANJE

M BS BCKB B B B B B B B B B

"A ako se nazivate prompt inženjerom, to je tek glupo!", poručuje jedan od glavnih govornika ovogodišnje konferencije Infobip Shift.

ANTONIJA BILIĆ ARAR

B B

YOUTUBE I DIGITALNI VIDEO

M B B B B B B W BV BP BD B

ANALIZA

M B B B B BB B

TVRTKE I POSLOVANJE

Poznati YouTube strateg otkriva za Netokraciju kako tvrtke mogu pristupiti ovoj video platformi i kako izgraditi angažiranu publiku!

MARIN PAVELIĆ

ANALIZA

bB [illegible]

HOEI B

Analiziramo izvješće o robi široke potrošnje u Hrvatskoj i provjeravamo kako su i zašto domaći brendovi postali izbor broj jedan za domaće potrošače.

BRANKO KRANJČEVIĆ

NOVOST

K [illegible]

S prikupljenim iznosom planiraju ispolirati igru do kraja, otkrivaju pokretači.

MARIN PAVELIĆ

DEVDEV

Y [illegible]

Koliko je rasla prosječna plaća programerima u posljednje dvije godine? Koliko su programeri više plaćeni od programerki? Koje pozicije i tehnologije su najviše, a koje najmanje plaćene? Otkrivamo sve zahvaljujući platformi Tabu.

MIA BIBEROVIĆ

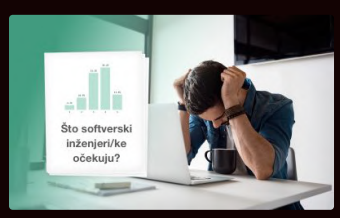

DEVDEV

K [illegible]

Istraživanje Netokracije i INSPO Consultinga otkriva da bi programeri s trenutnog posla otišli zbog plaće, a ostali zbog kolega. Ali ne bi prihvatili bolju ponudu ako nije - remote!

ANTONIJA BILIĆ ARAR

DEVDEV

F [illegible]

Tri dana, 110 govornika, sedam pozornica, utrka dronova, arkadne igre, upravljanje automobilom koji je u Finskoj ili brijanje kod brijača - sve to vas čeka na konferenciji Infobip Shift, a mi imamo popust za ulaznice!

NETOKRACIJA

S [illegible]

PROGRAMIRANJE

F [illegible]

STARTUPI

N [illegible]

STARTUPI

[illegible]

VELIKI INTERVJUI

P [illegible]

YOUTUBE I DIGITALNI VIDEO

a [illegible]

SCUWP GUK

AGRIVI · NEURALAB · GOMBIS · Lemax · LEAPBIT · SeekandHit · solrise finance · poslovna inteligencija · OptimoRoute · GIDEON · FACTORY · infobip · Visage Technologies · MICROBLINK

Infobip ❤ **Netokracija** — što akvizicija znači za vas - i nas?

© 2010 - 2024 Netokracija d.o.o., Sva prava pridržana.